

podle čl. III čís. 5 zák. 142/1868 ř. zák. vyložen přímo v zákoně (§ 6 tisk. zák.). Rozsudek zjišťuje, že všichni tři obžalovaní, nemajíce písemné povolení vydané k tomu zvláště úřadem bezpečnosti, brožury rozdávali a je rozšiřovali způsobem v zákoně zakázaným. Tímto skutkovým zjištěním jest zrušovací soud vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.) při řešení případné vadnosti rozsudku s hlediska nesprávného použití zákona (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.); pokud zmateční stížnost nevychází z tohoto skutkového základu formálními výtkami neotřeseného, není provedena po zákonu. Zbývalo by jen zkoumati, zda jsou ona skutková zjištění odůvodněna okolnostmi případu. Rozsudek za podklad svého zjištění, že obžalovaní brožury »rozšiřovali«, bere skutečnosti zmateční stížností nedotčené, že Š. dodal do redakce »S.« balík brožur vydaných stranou komunistickou, určených k rozšiřování a zasláný na něho jako na osobu důvěryhodnou, že R. z celého balíku část brožur zabalil a poslal je po B-ovi U-ovi, a že pak U. věda, že mu byly poslány k rozšiřování, několik jich rozdál svým kamarádům. Tato činnost obžalovaných odpovídá nepochybně pojmu »odbyt« (Vertrieb) v § 6 tisk. zák. použitému. Nalézací soud však důvodně posuzoval tuto činnost též jako »rozdávání« (verteilen) ve smyslu § 23 tisk. zák. Oldřich U. doznal, že brožury dal čtyřem kamarádům, a neodpovídá výsledkům hlavního přelíčení, tvrdí-li zmateční stížnost, že je jen prokázáno, že kamarádi byli u něho v bytě a se stolku si brožury vzali, on pak že jim v tom nebránil. Pokud se pak týče obžalovaných R-a a Š-ého, i tu podstatou jejich činnosti bylo takové skutečné předávání tiskopisů jiným osobám, jež směřovalo k hromadnému a bezúplatnému jejich rozšiřování, takže nalézací soud též vzhledem k další skutečnosti z případů na jevo vycházející, že se totiž vše dalo s úplným pomínutím kontroly bezpečnostních úřadů, pověřených dozorem nad tiskem, právem posuzoval jejich jednání s hlediska § 23 tisk. zák., a označil jejich činnost jako »rozdávání« ve smyslu tohoto zákonného předpisu. Popírá-li posléze zmateční stížnost možnost ideálního souběhu přečinů podle § 42 zák. na ochr. rep. a přestupku podle § 23 tisk. zák., stačí jen podotknouti, že tyto trestní předpisy chrání různé právní statky: § 23 tisk. zák. zabezpečuje dozor nad rozšiřováním tiskopisů, a to i obsahově nezávadných, a slouží takto k udržení pořádku ve věcech tiskových; § 42 zák. na ochr. rep. chrání před vlivem a účinky trestného obsahu tiskopisů na veřejnost, jenž by byl zaviněn tím, že osoby jmenované ve čl. III zák. čís. 142/1868 ř. zák. zanedbají povinnou péči uloženou jim zákonem. Nelze proto tvrditi, že by trestná činnost ve směru jednom (§ 42 zák. na ochr. rep.) vyčerpala též provinění rázu druhého (§ 23 tisk. zák.). Stačí poukázati na důvody rozhodnutí nejvyššího soudu sb. čís. 3525, 4096.

Čís. 4299.

Pro pojem »hanobení republiky« ve smyslu § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. se nevyžaduje, by bylo použito slova »republika«; spadá sem i hanobení ústavních činitelů, úřadů nebo veřejných orgánů, bylo-li

úmyslem pachatelovým jich hanobením hanobiti samu republiku.

Hanobení republiky výrokem, že československému ministru nelze věřiti ani tolik jako cikánovi.

Legie (leginářské sbory) jsou samostatnou částí (oddělením) československé armády ve smyslu čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

Urážka legionářů výrokem, že páchali na Sibíři hanebnosti.

Podle § 24 úst. list. vztahuje se souhlas sněmovny k trestnímu stíhání jejího člena na určitý skutek, nikoli na jeho právní kvalifikaci. Přichází-li s hlediska téže právní kvalifikace v počet několik skutků (samostatných výroků), o nichž se však ani usnesení sněmovny ani sdělení předsednictva nezmiňuje, nelze přikládati citaci právního označení skutku význam, že by tím byl určen sám skutek, pro který bylo stíhání povoleno.

Aby obžalovaný mohl býti stíhán a odsouzen pro další výroky, musí býti nepochybně zjištěno, že byl i pro ně sněmovnou vydán. Pro otázku, zda se tak stalo, či nikoliv, rozhoduje obsah usnesení sněmovny; pro jeho zjištění a určení má důležitost i parlamentní jednání o soudním dožadání.

Nelze míti za to, že sněmovna svolila ke stíhání obžalovaného i pro činy (výroky), o nichž se při jednání, přecházevším jejím usnesení, vůbec nedověděla.

(Rozh. ze dne 9. října 1931, Zm II 289/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Sch-a do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 23. května 1930, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, jakož i zmateční stížnost státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. v jiných směrech zproštěn z obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

I. Zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudkové výroky, jimiž byl stěžovatel uznán vinným jednak přečinem podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, jednak přestupkem podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, a dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a), c), 10 § 281 tr. ř.

Těžiště závadného výroku spočívá ve výtce, že československému ministru nelze věřiti ani tolik, jako cikánovi. To zahrnuje v sobě i úsudek o hodnotě státu, o němž se takto tvrdí, že si zjednává takové čelné re-

presentanty, ministry, a právě v tom jest spatřovati zahrocení proti státu, pro něž je závadný výrok způsobilým prostředkem hanobení republiky bez ohledu na to, zda výtka v něm obsažená byla uváděna v bližší či ve vzdálenější vztah s osobou určitého ministra, to tím spíše, ano se podle ustáleného rozhodování zrušovacího soudu pro pojem »hanobení republiky« nevyžaduje, by bylo použito slova »republika«, nýbrž spadá sem i hanobení ústavních činitelů, úřadů nebo veřejných orgánů, bylo-li úmyslem pachatelovým jich hanobením hanobiti samu republiku. Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný použil závadného výroku úmyslně, by hanobil republiku u vědomí, že jeho slova jsou s to snížit vážnost republiky. Pokud stížnost nevychází z tohoto skutkového zjištění, jemuž formální vadnost podle čís. 5 § 281 tr. ř. nevytýká, nelze k jejím vývodům po zákonu přihlížeti (§ 288 odst. 2 čís. 3 tr. ř.). Právním nalézacím soudem v onom projevu obžalovaného shledal hanobení republiky nejen surové, nýbrž zároveň i štvavé. Tato povaha závadného výroku je tak zřejmá a nepopíratelná, že není třeba v tomto směru nic dodávati ke správným úvahám napadeného rozsudku, jež nebyly vývody zmateční stížnosti nijak vyvráceny. Soud první stolice po právní stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) nepochybil, podřadiv jednání obžalovaného, o něž jde, pod ustanovení § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, jehož náležitosti i po objektivní, i po subjektivní stránce bezvadně zjistil. Tím, co dosud uvedeno, je zároveň již vyřízena i námitka stížnosti, podle níž by, směřoval-li výrok obžalovaného jen proti jednomu (určitému) čl. ministru, byl jen tento ministr oprávněn k obžalobě pro přestupek podle § 491 tr. zák., po případě podle čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

Pokud zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudkový výrok, jímž bylo uznáno na vinu stěžovatelovu ve směru přestupku podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, jest předeslati, že nalézací soud podle obsahu rozsudkových důvodů přihlížel k obhajobě obžalovaného, kterou se stížnost znovu snaží přivést k platnosti, ale přes to dospěl k přesvědčení, že obžalovaný svým výrokem myslil legionáře jako celek, neboli, jak se praví na jiném místě rozhodovacích důvodů, že se závadný výrok vztahoval na legionáře jako celek, tedy nikoliv jen na jednotlivé legionáře. Tím je zjištěno více, než co by již o sobě stačilo ke skutkové podstatě trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným (§ 491 tr. zák.), že totiž závadný výrok tak, jak zní (bez jakéhokoliv omezení) a jak mu vzhledem k tomu každý musel rozuměti, postihuje i legionáře, kteří se žádných hanebností nedopustili. Zmateční stížnost obžalovaného není v právu, pokud s hlediska čís. 9 a) a 9 c) § 281 tr. ř. namítá, že ministerstvo národní obrany nebylo oprávněno k podání trestního návrhu, ani státní zastupitelství k podání a k zastupování obžaloby pro přestupek podle § 491 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, an prý se výrok nevztahoval na legionáře, kteří jsou samostatným oddělením československé armády, nýbrž na ty, kteří před právním vznikem republiky byli vojensky činnými v Sibíři, kteří tudíž, poněvadž před

28. říjnem 1918 československé branné moci ještě vůbec nebylo, nemohou býti pokládáni za její součást, slovy zákona a rozsudku řečeno, za její samostatné oddělení. V tomto směru je rozhodný doslov výroku obžalovaného, který mluvil podle rozsudkového zjištění jen zcela všeobecně o hanebnostech, jež napáchali legionáři na Sibíři, při čemž co do doby, kdy k těmto hanebnostem prý došlo, zda se tak totiž stalo před 28. říjnem 1918, či po tomto dni, vůbec nerozlišoval. Zmateční stížnost připouští nepřimo sama, což opětně již bylo vysloveno i v rozhodnutích zrušovacího soudu (rozh. čís. 201, 604, 1472, 2097, 2513 sb. n. s.), že legie (legionářské sbory) jsou samostatnou částí (oddělením) československé armády ve smyslu čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost obžalovaného jednak jako bezdůvodnou, jednak i jako ne po zákonu, ba z části vůbec neprovedenou.

II. Proti výroku rozsudku, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přečin podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, spáchaný prý dalšími výroky v téže schůzi pronesenými, uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství důvod zmatečnosti podle čís. 9 b) § 281 tr. ř., dovozujíc, že rozsudkovým výrokem o otázce, jsou-li tu okolnosti, pro něž by bylo stíhání obžalovaného pro onen trestný čin vyloučeno, byl zákon porušen, pokud se týče bylo ho použito nesprávně. Podle rozsudkových důvodů byl totiž obžalovaný zproštěn v řečeném směru z obžaloby proto, že nebyl poslancekou sněmovnou N. S. vydán ke stíhání. Věcný podklad tohoto závěru tvoří především zpráva imunitního výboru o žádosti krajského soudu v Moravské Ostravě, žádající o vydání poslance Sch-a, ze dne 21. března 1928 (tisk 1610), podle níž podal zpravodaj Dr. Viktor R. tento návrh: »Na veřejné schůzi v M. O. řečnil dne 11. června 1927 poslanec Sch. a ve své řeči kritisoval činy legionářů na Sibíři a vyslovil se hanlivě o čl. ministréech. Na základě toho žádá krajský soud v Mor. Ostravě, by byl vydán k trestnímu stíhání. Imunitní výbor po přezkoumání věci navrhuje, by byl poslanec Sch. k trestnímu stíhání vydán, poněvadž použil takových výrazů, jimiž porušil svoji imunitu.« Dále se poukazuje v rozsudkových důvodech na zjištění, čerpané z těsnopisecké zprávy o schůzi poslancekou sněmovny N. S. ze dne 28. února 1928, podle níž (str. 67) zpravodaj Dr. R. přednesl také v této schůzi návrh, shodující se doslovně s oním návrhem podle tisku 1610, načež se sněmovna usnesla (str. 71) svoliti k trestnímu stíhání poslance Sch-a. Z toho nalézací soud usoudil, že poslancekou sněmovna nevydala obžalovaného ke stíhání ohledně všech výroků, uvedených v návrhu státního zastupitelství a v dožádání vyšetřujícího soudce, nýbrž jen pro ty výroky, jež přednesl zpravodaj Dr. R., totiž pokud jde o kritisování činů legionářů na Sibíři, jakož i pro to, že se hanlivě vyjádřil o čl. ministréech, že tedy poslanec Sch. nebyl vydán pro další výroky, pronesené jím rovněž na oné schůzi ze dne 11. června 1927, které podle důvodů obžalovacího spisu zakládají též skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu re-

publiky, které však svým obsahem nemají nic společného s výroky o čsl. ministrech a o legionářích.

Zmateční stížnost státního zastupitelství proti tomu namítá, že, jak je zřejmo ze žádosti o vydání poslance Sch-a ze dne 8. září 1927, byly v ní závadné výroky uvedeny doslovně a bylo výslovně žádáno o vydání jmenovaného poslance ke stíhání pro přečin podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a pro přestupek podle § 488 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/1863 ř. zák., že toto dožádání bylo vyřízeno přípisem předsednictva poslanecké sněmovny N. S. ze dne 1. března 1929, podle něhož se poslanecká sněmovna ve schůzi ze dne 28. února 1929 usnesla vyhověti žádosti krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 8. září 1927 o vydání poslance Sch-a k trestnímu stíhání pro přečin podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. a pro přestupek § 488 tr. zák. a čl. V. zák. čís. 8/1863 ř. zák., a že pro soud není směrodatné, co bylo projednáno v (imunitním) výboru a v plenu poslanecké sněmovny, nýbrž směrodatný může býti pro soud jen obsah žádosti o vydání a zejména pak písemné vyřízení (předsednictva) poslanecké sněmovny, jež soudu na onu žádost došlo. Jelikož poslanecká sněmovna nezamítá vydání pro nějaký čin nebo pro část řeči, je prý zřejmo, že obžalovaný byl vydán pro celou skutkovou podstatu, jak bylo žádáno. S těmito úvahami nelze však souhlasiti, naopak je přisvědčiti stanovisku nalézacího soudu. Zmateční stížnost přehlídí, že, by obžalovaný mohl býti stíhán a odsouzen pro další výroky, o něž jde, muselo by býti nepochybně jisto, že byl i pro ně příslušnou sněmovnou vydán. Při řešení otázky, zda se tak stalo, či nikoliv, rozhoduje obsah usnesení sněmovny, jímž byl dán souhlas ke stíhání člena sněmovny. Jde-li o to, zjistiti obsah tohoto usnesení a určiti jeho pravý smysl a dosah, nelze zajisté upřítí důležitost parlamentnímu jednání o soudním dožádání. Tu však nalézací soud ze zjištění výše uvedených právem usoudil, že nelze míti za to, že sněmovna svolila ke stíhání obžalovaného i pro činy (výroky), o nichž se — jak zjištěno — při jednání, jež předcházelo onomu usnesení, vůbec nedověděla, ano tam bylo jednáno jen o výrocih ve zprávě imunitního výboru a v ústním přednesu a v návrhu zpravodaje Dr. R-e dotčených, s nimiž však výroky, o něž tu jde, obsahově nijak nesouvisí. Tím pozbývají významu všechny okolnosti zdůrazňované zmateční stížností. Zejména nezáleží na tom, že v přípisu předsednictva poslanecké sněmovny N. S., jímž bylo soudu oznámeno usnesení sněmovny o dožádání za vydání poslance Sch-a, bylo uvedeno, že se sněmovna usnesla »vyhověti žádosti ze dne 8. září 1927 o vydání poslance Sch-a k trestnímu stíhání pro přečin podle § 14 čís. 5. zákona na ochranu republiky a pro přestupek podle § 488 tr. zák. a čl. V. zákona čís. 8 ř. zák. z roku 1863.« Neboť z toho nic nplyne pro stanovisko zmateční stížnosti, to tím méně, an se podle § 24 ústavní listiny souhlas sněmovny k trestnímu stíhání jejího člena vztahuje na určitý skutek, nikoli na jeho právní kvalifikaci, a citaci právního označení skutku nelze tu přikládati význam, že tím byl určen sám skutek, pro který bylo stíhání povoleno, poněvadž s hlediska téže právní kvalifikace přichází tu v počet několik skutků (samostatných výroků),

o nichž se však ani usnesení sněmovny, ani sdělení předsednictva nezmiňuje, takže nezbylo, než zjistiti dosah tohoto usnesení z obsahu příslušného parlamentního jednání, an se obžalovaný hájil tím, že nebyl vydán v celém rozsahu dožádání. Že by toto dožádání usnesením sněmovny o něm vydaným nebylo úplně vyřízeno, veřejný obžalobce v řízení před soudem první stolice neuplatňoval a ani ve zmáteční stížnosti výtky v tomto směru nečiní. Bylo proto i zmáteční stížnost státního zastupitelství zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 4300.

Je-li kdo z té oné příčiny nezodpovědný před trestním zákonem, není tím zbaven své cti; útoky na svou čest může sám stíhati, není-li úplně zbaven svéprávnosti.

Jde o skutečnost života soukromého, o níž jest důkaz pravdy vyloučen (stalo-li se vinění tiskem), bylo-li o kom tvrzeno, že není duševně normální.

O skutečnostech, dotýkajících se soukromého života, jest důkaz pravdy (pravděpodobnosti) vyloučen i s hlediska veřejného zájmu podle § 4 tisk. nov. čís. 124/1924.

Bylo-li prostředkem, jímž kdo uveden ve veřejný posměch, vytknutí skutečnosti ze soukromého života (duševní choroby), je důkaz pravdy vyloučen i, bylo-li by čin podřaditi pod ustanovení § 491 tr. zák.

Otázka, zda byl pachatel zvláštními okolnostmi nucen uvést ve známost skutečnost soukromého života, nepřichází v úvahu, stal-li se projev v díle tiskovém.

(Rozh. ze dne 14. října 1931, Zm I 918/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Táboře ze dne 19. září 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle § 489 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje hmotněprávní důvody § 281 čís. 9 písm. b) a čís. 9 písm. c), a námitkou, přednesenou až při líčení před zrušovacím soudem, že obžalovaný, vytknův soukromému obžalobci duševní abnormalitu, neuvedl o něm žádné cti se dotýkající skutečnosti z jeho soukromého života (§ 489 tr. zák.), nýbrž vytkl jeho duševní abnormalitu jen jako jeho osobní vlastnost (§ 491 tr. zák.), pročež prý důkaz pravdy (pravděpodobnosti) není vyloučen, — vytýká tím zmáteční stížnost i další hmotněprávní důvod §§ 281 čís. 10 tr. ř. Uplatňujíc zmáteční důvod § 281 čís. 9 b) tr. ř., namítá zmáteční stížnost, že se kmetský soud neobírá otázkou duševního stavu soukromého obžalobce, zda je či není normální, a neuvádí, že soukromý obžalobce jest duševně normální,